

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан філологічного
факультету

Юрій Бідзіля

Юрій БІДЗІЛЯ

« 30 » червня

2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ
ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ**

Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предметна спеціальність	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітня програма	Українська мова і література. Зарубіжна література
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова навчання	українська

Ужгород 2023

Робоча програма навчальної дисципліни «**Методика викладання української та зарубіжної літератури**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 Освіта/Педагогіка** спеціальності **014 Середня освіта** предметної спеціальності **014.01 Середня освіта (Українська мова і література)** освітньої програми «**Українська мова і література. Зарубіжна література**».

Розробник: *Ігнатович Олександра Степанівна*, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні **кафедри української літератури**
Протокол № 14 від 29 червня 2023 року

Завідувач кафедри Оксана КУЗЬМА

Схвалено науково-методичною комісією **філологічного факультету**.
Протокол № 8 від 29 червня 2023 року

Голова науково-методичної комісії Василь ШАРКАНЬ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування Показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	4	5
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	7	9
	Лекції:	
	32	10
	Практичні (семінарські):	
	28	6
Вид підсумкового контролю: іспит	Лабораторні:	
	-	-
	Індивідуальна робота:	
	30	30
Форма підсумкового контролю: усний	Самостійна робота:	
	30	74

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Методика викладання української та зарубіжної літератури**» є засвоєння студентами методів, прийомів, стратегій та навчальних технологій для ефективного проведення уроків із літератури, формування у здобувачів вищої освіти поваги та розуміння до особистості учня, спонукаючи їх до освоєння підходів особистісно орієнтованого навчання й сприйняття людини як частини цілісної системи універсуму; розвиток здатності до толерантності, тривимірного навчання, прагнення безперервного поступу.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ІК – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання і практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.

ЗК 3. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність демонструвати навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ФК 1. Здатність до формування в здобувачів освіти ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.

ФК 2. Володіння основами цілепокладання, планування та проєктування процесу навчання здобувачів освіти.

ФК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів освіти.

ФК 4. Здатність до пошуку ефективних шляхів мотивації дитини до саморозвитку (самовизначення, зацікавлення, усвідомленого ставлення до навчання).

ФК 5. Здатність до забезпечення охорони життя й здоров'я здобувачів освіти (зокрема з особливими потребами) в освітньому процесі та позаурочній діяльності.

ФК 6. Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури.

ФК 7. Здатність до критичного аналізу, діагностики й корекції власної педагогічної діяльності, оцінки педагогічного досвіду.

ПК 1. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії української мови і літератури, у практиці навчання української мови і літератури в закладах середньої освіти (рівень базової середньої освіти), фахової передвищої освіти.

ПК 3. Здатність використовувати когнітивно-дискурсивні вміння, спрямовані на сприйняття й породження зв'язних монологічних і діалогічних текстів в усній і письмовій формах, володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів у процесі говоріння й підготовки творчих робіт.

ПК 4. Здатність орієнтуватися в українському літературному процесі на тлі світового (від давнини до сучасності), уміння використовувати здобутки українського і світового письменства для формування національної свідомості, світогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.

ПК 5. Здатність застосовувати у власній практичній діяльності сучасні підходи (особистісно орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання української мови та літератури на підставі передового українського й міжнародного досвіду.

ПК 6. Здатність доцільно застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання, створювати навчально-методичне забезпечення (обладнання) для проведення занять з української мови та літератури.

ПК 7. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації цілей освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, фахової передвищої освіти.

ПК 9. Здатність планувати та управляти проєктами; здатність до аналізу і синтезу; готовність забезпечувати освітній процес відповідною навчально-методичною документацією, програмами, планами та інноваційними проєктами; готовність на основі аналізу здійснювати прогнозування основних показників, що характеризують розвиток педагогічної системи; перспективне планування потреб у навчальній, навчально-методичній, науковій чи художній літературі.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Методика викладання української та зарубіжної літератури**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

Історія зарубіжної літератури (ОК 9)

Фольклор світу (ОК10)

Історія української літератури (ОК 12)

Українська усна народна творчість та народознавство (ОК13)

Психологія (ОК 14)

Педагогіка (ОК 18)

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Українська мова і література. Зарубіжна література**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
<i>Знає</i> закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків.	РН 2
<i>Знає</i> та <i>розуміє</i> принципи, форми, сучасні методи, методичні прийоми навчання предмета в закладах загальної середньої освіти (рівень базової середньої освіти), фахової передвищої освіти.	РН 3
<i>Знає</i> та <i>розуміє</i> особливості навчання різнорідних груп здобувачів освіти, <i>застосовує</i> диференціацію навчання, <i>організовує</i> освітній процес з урахуванням особливих потреб здобувачів освіти.	РН 4
<i>Уміє оперувати</i> базовими категоріями та поняттями спеціальності.	РН 5
<i>Добирає і застосовує</i> сучасні освітні технології та методики для формування предметних компетентностей учнів і здійснює самоаналіз ефективності уроків.	РН 8

<i>Володіє формами та методами виховання учнів на уроках і в позакласній роботі, уміє відстежувати динаміку особистісного розвитку дитини.</i>	РН 9
<i>Здатний проєктувати психологічно безпечне й комфортне освітнє середовище, уміє виявляти булінг серед учнів та протидіяти йому, організовувати співпрацю учнів та комунікацію з їхніми батьками.</i>	РН 10
<i>Знає сучасні філологічні й дидактичні засади навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури, мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку української мови, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності, провідні тенденції розвитку літературного процесу в Україні та за її межами.</i>	РН 13
<i>Має творчо-критичне мислення, творчо використовує різні теорії й досвід (український, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.</i>	РН18
<i>Володіє методами й методиками діагностування навчальних досягнень учнів з української мови і літератури, зарубіжної літератури; уміє здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів.</i>	РН 20
<i>Використовує гуманістичний потенціал української мови і літератури, зарубіжної літератури для формування духовного світу юного покоління громадян України.</i>	РН21
<i>Знає, розуміє і демонструє здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання української мови і літератури, зарубіжної літератури для виконання освітньої програми в базовій середній школі, закладах передвищої освіти</i>	РН 22

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Методика викладання української та зарубіжної літератури**»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
<i>Знати:</i> зміст, специфіку та структуру методики викладання української та зарубіжної літератур; методи і прийоми викладання; інноваційні педагогічні технології у проєкції на вивчення літератури; типи уроків та сучасні вимоги до уроку літератури; специфіку викладання окремих розділів літературної освіти; специфіку сприймання учнями художнього тексту і його шкільний літературознавчий аналіз; особливості вивчення жанрово-стильової специфіки твору; специфіку розвиток усного і писемного мовлення учнівської молоді та їхніх творчих здібностей.	РН 2 РН 3 РН 4 РН 13 РН 22
<i>Уміти</i> використовувати систему знань в галузі методики викладання літератури в навчальних закладах; оперувати базовими категоріями та поняттями; застосовувати в практичній діяльності різні методи і прийоми літературознавчого аналізу; осмислювати, застосовувати у практичній діяльності новітні тенденції; проєктувати комфортне освітнє середовище.	РН 5 РН 8 РН 10
<i>Володіти</i> умінням пошуку і впровадження інноваційних форм і методів роботи; формами і методами виховної роботи на уроках і в позакласній роботі; навичками формування духовного світу учеїв; творчо-критичним мисленням для вирішення професійних завдань; складання плану й конспекту уроку на основі літературознавчого та методичного аналізу досліджуваної теми.	РН9 РН 18 РН 20 РН 21

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: іспит, модульна контрольна робота, оцінювання усних відповідей на практичних заняттях, письмові роботи; робота з підручниками, науковими джерелами, виконання індивідуальних завдань тощо.

Здобувачі мають можливість пройти курс на платформі Prometheus («Шкільне життя онлайн» (30 год./1 кредит) або «Успішне вчителювання – прості рецепти на щодень» (30 год./1 кредит)), за який отримують 10 балів.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усне опитування

Форма модульного контролю: перевірна контрольна робота

Форма підсумкового семестрового контролю: іспит

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	50	90
5	5	6	6	6	6	6				

T1, T2 ... – теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота									Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	50	100
7	7	7	7	7	8	7				

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	7	40	7	50
Лабораторні заняття (допуск, виконання та захист)				

Комп'ютерне тестування при тематичному оцінюванні				
Письмове тестування при тематичному оцінюванні				
Індивідуальна робота				
Презентація				
Реферат				
Есе				
Проходження онлайн курсу на платформі Prometheus	1	10		
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Пояснення 4 термінів з курсу (5 балів за термін).

Висвітлення 2 теоретичних питань (по 15 балів за кожне).

Критерії оцінювання курсової роботи (проєкту) (у разі потреби)

Результати захисту курсової роботи оцінюється за чотирибальною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») відповідно до шкали оцінювання знань студента.

Шкала оцінювання знань студента

(національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Для екзамену, курсової роботи, практики	Для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	

60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного перескладання	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

**Рекомендований розподіл балів для оцінювання
виконання та захисту студентом курсової роботи**

№	Критерії оцінювання	Можлива к-сть балів	Отримана к-сть балів	Примітки
1.	Актуальність дослідження	0-5		
2.	Структурованість роботи відповідно до теми дослідження	0-5		
3.	Рівень обізнаності з теоретичними працями з певної наукової проблеми	0-5		
4.	Володіння навичками огляду джерел	0-10		
5.	Осмислення художнього твору	0-12		
6.	Реалізація мети та завдань дослідження	0-10		
7.	Самостійність дослідження	0-7		
8.	Відповідність висновків обраній темі	0-7		
9.	Відповідність роботи вимогам наукового стилю	0-5		
10.	Дотримання вимог щодо оформлення роботи	0-5		
11.	Оформлення списку джерел відповідно до чинних стандартів	0-5		

12.	Якість презентації курсової роботи	0-5		
13.	Вичерпність відповідей під час захисту курсової роботи	0-5		
14.	Ступінь виконання завдань керівника	0-9		
15.	Дотримання терміну виконання роботи	0-5		
РАЗОМ		0-100		

Таким чином, відповідно до наведеної шкали оцінювання та зазначеного розподілу балів для оцінювання виконання та захисту курсової роботи, виставляються відповідні бали:

90-100 А – «відмінно» (рівень компетентності високий (творчий)) ставиться за умов, якщо студент:

- 1) виявив здібність самостійно здобувати знання і виявляти їх в практичному дослідженні;
- 2) оволодів теоретичною базою дослідження, здійснив повний аналіз проблеми й дійшов до самостійних висновків;
- 3) досяг мети роботи, використавши заявлений методологічний інструментарій;
- 4) володіє письмовим науковим стилем;
- 5) дотримав усіх вимог в оформленні роботи;
- 6) усним виступом засвідчив повноту дослідження;
- 7) аргументовано відповів на запитання чи кваліфіковано вів дискусію при захисті курсової роботи, пропонував самостійні судження.

82-89 В «дуже добре» (рівень компетентності достатній (конструктивно-варіативний)) ставиться за умов, якщо студент виконав усі зазначені вимоги, хоч припустився незначних недоглядів у виконанні роботи.

74-81 С – «добре» (рівень компетентності достатній (конструктивно-варіативний)) ставиться за умов, якщо студент уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; у цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок. У роботі допущені певні недоліки в оформленні, у стилі наукового письма.

64-73 D – «задовільно» (рівень компетентності середній репродуктивний) ставиться за умов, якщо студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; із допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

60-63 E – «задовільно» (рівень компетентності середній репродуктивний) ставиться за умов, якщо студент володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.

35-59 FX – «незадовільно» (рівень компетентності низький рецептивно-продуктивний) ставиться за умов, якщо студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу (курсіві роботи, написані на 35-59 FX, можуть бути не допущені науковим керівником до захисту).

0-34 F – «незадовільно» (рівень компетентності низький рецептивно-продуктивний) ставиться за умов, якщо студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів. (Курсіві роботи, написані на 0-34 F, не допускаються науковим керівником до захисту).

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Шкала ECTS	Диференційована шкала	Недиференційована Шкала	Мінімальний бал – максимальний бал
A	Відмінно	Зараховано	90–100
B	Добре		82-89
C	Добре		74–81
D	Задовільно		64– 73
E	Задовільно		60–63
FX	Незадовільно	Не зараховано	35–59
F	Незадовільно		0–34

За результатами модульного контролю визначається підсумкова рейтингова оцінка. Оцінка за іспит визначається залежно від рейтингового балу. Загальна кількість балів, яку може здобути здобувач, – 100 балів. Вони досягаються шляхом сумування результатів оцінок за всі види робіт. Здобуті бали переводяться також в оцінку за чотирибальною національною шкалою.

Оцінку **«відмінно» (90–100 балів, A)** заслуговує здобувач, який усебічно, системно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях; засвоїв

основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

Оцінку **«добре» (82–89 балів, В)** заслуговує здобувач, який повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправляє, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.

Оцінку **«добре» (74–81 бал, С)** заслуговує здобувач, який у загальному роботу виконав, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою.

Оцінку **«задовільно» (64–73 бали, D)** заслуговує здобувач, який знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його в майбутній професії; виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; допускає на заняттях чи заліку помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

Оцінку **«задовільно» (60–63 бали, E)** заслуговує здобувач, який володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання й використання його в майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

Оцінка **«незадовільно» (35–59 балів, FX)** виставляється здобувачеві, який виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

Оцінку **«незадовільно» (0–34 бали, F)** виставляється здобувачеві, який володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

Загальні засади «Методики викладання української та зарубіжної літератури». Вивчення різних видів навчального матеріалу з літератури.

* Предмет мета і завдання курсу «Методика викладання української та зарубіжної літератури». Джерела і чинники розвитку методики викладання літератури. Зв'язки предмета з іншими науками. Концепція розвитку освіти «Нова українська школа» як втілення мети «різнобічного розвитку, виховання і соціалізації особистості, яка усвідомлює себе громадянином України, здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, трудової діяльності та громадянської активності».

* Поняття «зміст освіти» в національних загальноосвітніх закладах. Навчальна програма та навчальний план з літератури в сучасних закладах, методичне забезпечення вчителя. Поняття «наскрізних вимог», «наскрізних ліній» та «змістових ліній» у навчальних програмах. Сучасні педагогічні парадигми (науково-технічна, синергетична, езотерична) в загальноосвітніх закладах.

* Психолого-педагогічні засади навчання літератури в загальноосвітніх закладах. Основні етапи літературного розвитку школяра. Особливості сприйняття учнями літературних знань на кожному етапі розвитку. Навчальні сфери педагогіки, в яких відбувається навчання: пізнавальна ((когнітивна) включає: знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез, оцінку), емоційна, психомоторна. Стратегії навчання (стратегія прямого навчання, стратегія непрямого навчання, стратегія, що ґрунтується на досвіді, стратегія незалежного навчання, стратегія взаємодіючого навчання).

* Особистість учителя-словесника в системі освіти: професійні якості педагога, здатність до самодисципліни, саморозвитку, самовиховання. Вимоги до сучасного уроку з огляду на необхідності дидактичних, загально- педагогічних, психологічних, гігієнічних засад. Завдання з літератури як спосіб управління навчальною діяльністю учнів; розуміння навчально-виховної ролі функцій (мотиваційна, пізнавальна, виховна, розвивальна, комунікативна, формувальна, естетична, операціональна, актуалізаційна, організаційна, діагностично-контролююча), які виконують завдання.

* Формування літературної компетентності, яка передбачає: розуміння учнями літератури як невід'ємної складової національної і світової культури; усвідомлення специфіки літератури як мистецтва слова, її гуманістичного потенціалу; знання літературних творів, необхідних для вивчення, ключових етапів і явищ літературного процесу; оволодіння необхідними літературознавчими поняттями та їх застосування; формування якостей творчого читача; уміння й навички у виконанні усних і письмових робіт заданих жанрів; уміння орієнтуватися у світі художньої літератури, оцінювати художню вартість творів, порівнювати їх. Формування міжпредметних компетентностей у процесі тематичного навчання

* Методика шкільного аналізу художнього твору (мала проза, повість, роман, лірика, ліро-епос, драматургія); вивчення мови художнього твору; прийомів та принципів вивчення стилю письменника. Вивчення літературознавчого матеріалу на уроках літератури: принципи, джерела та завдання вивчення біографії письменника; вивчення літературно-критичних статей учнями; методика навчання теоретико-літературних понять; літературних напрямків. Вступні заняття з літератури та підготовка учнів до сприймання твору. Підсумкові заняття як завершальний етап вивчення твору чи творчості письменника.

* Загальні методи навчання на уроках літератури. Різні підходи до класифікації методів та прийомів навчання. Методи організації навчально-пізнавальної діяльності учнів; методи стимулювання навчально-пізнавальної діяльності учнів; методи контролю та самоконтролю в навчанні. Визначення якості роботи вчителя (кваліметричний підхід).

* Вивчення літератури рідного краю на уроках літератури. Твори М.Томчанина, Ф.Потушняка, І. Чендея, Ю.Станинця, Ю.Керекеша, П.Скунця, В.Густі, Лідії Повх, Галини Малик на уроках літератури рідного краю.

Модуль 2.

Підходи до організації навчання

* Урок з літератури в контексті особистісно-орієнтованого навчання. Типи уроків їх мета та завдання. Вивчення літератури на уроці формування компетентностей (урок засвоєння нових знань та урок засвоєння знань, умінь і навичок). Структура навчання та цілі кожної складової; методи, прийоми, стратегії, що використовуються при проведенні уроку засвоєння нових знань. Особливості написання конспекту для уроку засвоєння нових знань. Моделі уроку формування компетентностей.

* Урок літератури типу розвитку компетентностей (урок застосування знань умінь і навичок та урок узагальнення та систематизації знань). Побудова уроку та цілі кожної складової уроку, методи, прийоми, що використовуються при проведенні уроків розвитку компетентностей. Особливості написання конспекту для уроку такого типу. Моделі уроку розвитку компетентностей.

* Урок літератури типу перевірки та оцінювання компетентностей. Структура уроку та цілі кожної складової уроку, методи, прийоми, що використовуються при проведенні уроку перевірки та оцінювання компетентностей. Особливості написання конспекту для уроку такого типу. Модель уроку перевірки та оцінювання компетентностей.

* Урок літератури типу корекції компетентностей. Структура уроку та цілі кожної складової уроку, методи, прийоми, що використовуються при проведенні уроку корекції компетентностей. Особливості написання конспекту для уроку такого типу. Модель уроку розвитку корекції компетентностей.

* Комбінований урок з літератури. Структура комбінованого уроку та цілі кожної складової уроку; методи, прийоми, що використовуються при проведенні комбінованого уроку. Особливості написання конспекту для уроку такого типу. Модель комбінованого уроку з літератури.

* Розвиток усного та писемного мовлення учнів. Розвиток усного мовлення учнів на уроках: при переказі твору, повідомленні на різні теми, висловлюванні власної думки, усних відповідях та ін. Вимоги до формування компетентності спілкування державною мовою. Розвиток писемного мовлення учнів: письмова творча робота, самостійна чи контрольна перевірна робота, переказ, твір (твір-розповідь, твір-роздум, твір-опис, твір-характеристика тощо), власне висловлювання. Вимоги до формування компетентності спілкуватися державною мовою.

* Позакласна робота з літератури. Індивідуальна позакласна робота вчителя. Групова та масова позакласна робота вчителя. Проведення літературних вечорів. Читацькі конференції та диспути. Літературна творчість учнів. Збирання фольклору. Літературна картографія. Робота шкільного літературного музею. Літературні екскурсії і походи. Шкільний літературний кабінет.

* Організація самостійної роботи учня. Самостійна робота учня на уроці й вдома. Роль і значення самостійної роботи учня.

* Підсумки.

6.2. Структура навчальної дисципліни (денна)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1						
Тема 1. <i>Предмет і завдання курсу «Методика викладання української та зарубіжної літератури»</i>	2	2				
Тема 2. <i>Поняття «зміст освіти» в національних загальноосвітніх закладах.</i>	6	2	2			2
Тема 3. <i>Психолого-педагогічні засади навчання літератури у школі. Теоретичні основи навчання літератури у школі.</i>	6	2	2			2
Тема 4. <i>Особистість вчителя-словесника і вимоги до сучасного уроку.</i>	6	2	2			2
Тема 5. <i>Формування літературної компетентності на уроках</i>	6	2	2			2
Тема 6. <i>Методика шкільного аналізу художнього твору. Загальні методи навчання на уроках літератури</i>	7	2	2			3
Тема 7. <i>Загальні методи навчання на уроках літератури</i>	6	2	2			2
Тема 8. <i>Література рідного краю на уроках літератури. Уроки позакласного читання.</i>	6	2	2			2
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль						
	55	16	14		10	15
Модуль 2						
Тема 9. <i>Урок з літератури в контексті особистісно-орієнтованого навчання.</i>	6	2	2			2
Тема 10. <i>Урок формування компетентностей (урок засвоєння нових знань та засвоєння нових умінь і навичок).</i>	6	2	2			2
Тема 11. <i>Уроки розвитку компетентностей (урок застосування знань, умінь і навичок, урок узагальнення та систематизації знань).</i>	6	2	2			2
Тема 12. <i>Урок перевірки та оцінювання компетентностей (перевірка знань, навичок та</i>	6	2	2			2

умінь)та урок корекції компетентностей (корекція знань, умінь, навичок).						
Тема 13. Комбінований урок з літератури.	6	2	2			2
Тема 14. Розвиток усного та писемного мовлення учнів.	6	2	2			2
Тема 15. Позакласна робота з літератури.	6	2	2			2
Тема 16. Організація самостійної роботи учня.	3	2				1
Підсумки.						
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	65	16	14		20	15
Разом за семестр	120	32	28		30	30

Структура навчальної дисципліни (заочна)

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	у тому числі					
	Усього	лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1						
Тема 1. Предмет і завдання курсу «Методика викладання української та зарубіжної літератури»	4,5	0,5				4
Тема 2. Поняття «зміст освіти» в національних загальноосвітніх закладах.	7,5	0,5	1			6
Тема 3. Психолого-педагогічні засади навчання літератури у школі. Теоретичні основи навчання літератури у школі.	6,5	0,5				6
Тема 4. Особистість вчителя-словесника і вимоги до сучасного уроку.	6,5	0,5	1			5
Тема 5. Формування літературної компетентності на уроках	6,5	0,5				6
Тема 6. Методика шкільного аналізу художнього твору. Загальні методи навчання на уроках літератури	6,5	0,5				6
Тема 7. Загальні методи навчання на уроках літератури	5,5	0,5				5
Тема 8. Література рідного краю на уроках літератури. Уроки позакласного читання.	5,5	0,5				5
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль	59	4	2		10	43

Модуль 2						
Тема 9. Урок з літератури в контексті особистісно-орієнтованого навчання.	4,5	0,5				4
Тема 10. Урок формування компетентностей (урок засвоєння нових знань та засвоєння нових умінь і навичок).	12,5	0,5				4
Тема 11. Уроки розвитку компетентностей (урок застосування знань, умінь і навичок, урок узагальнення та систематизації знань).	12,5	0,5				4
Тема 12. Урок перевірки та оцінювання компетентностей (перевірка знань, навичок та умінь)та урок корекції компетентностей (корекція знань, умінь, навичок).	14	1	1			4
Тема 13. Комбінований урок з літератури.	12	1	1			4
Тема 14. Розвиток усного та писемного мовлення учнів.	6	1	1			4
Тема 15. Позакласна робота з літератури.	6	1	1			4
Тема 16. Організація самостійної роботи учня. Підсумки.	3,5	0,5				3
Модульна контрольна робота						
Разом за модуль						
	61	6	4		20	31
Разом за семестр						
	120	10	6		30	74

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		денна	Заочна
1	Психолого-педагогічні засади навчання літератури у школі. Теоретичні основи навчання літератури у школі.	2	1
2	Особистість вчителя-словесника та вимоги до сучасного уроку.	2	
3	Вивчення життєпису та індивідуального стилю письменника.		0,5
4	Технологія засвоєння теоретико-літературних понять та робота з літературознавчим матеріалом.	2	0,5
5	Аналіз епічного твору на уроках літератури.	2	
6	Аналіз драматичного твору на уроках літератури.	2	
7	Аналіз драматичного твору на уроках літератури.	2	
8	Аналіз ліричного твору на уроках літератури рідного краю.	2	
9	Освітні технології на уроках літератури.	2	
10	Урок формування компетентностей.	2	1
11	Урок розвитку компетентностей.	2	1
12	Урок перевірки, оцінювання досягнень компетентностей і корекції компетентностей.	2	1
13	Комбінований урок	2	1
14	Позакласна робота вчителя-словесника. Організація самостійної роботи учнів	2	
Разом		28	6

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Денна	Заочна
1	<i>Предмет і завдання курсу «Методика викладання української та зарубіжної літератури».</i> (Законспектувати статтю В. Сухомлинського: «Що таке покликання до праці вчителя. Як воно формується» із книги «Сто порад вчителю»)		4
2	<i>Поняття «зміст освіти» в національних загальноосвітніх закладах.</i> (Вивчити 10 ключових компетентностей Нової української школи та наскрізні лінії й змістові лінії, що впроваджуються на уроках літератури))	2	6
3	<i>Психолого-педагогічні засади навчання літератури у школі. Теоретичні основи навчання літератури у школі.</i> (Осмислити і скласти за стратегією групування особливості психолого-вікового літературного розвитку школярів: молодших підлітків; старшого підліткового віку; ранньої юності).	2	6
4	<i>Особистість вчителя-словесника і вимоги до сучасного уроку.</i> (Законспектувати статтю В. Сухомлинського: «Про здоров'я і повноту духовного життя вчителя. Декілька слів про радість праці» із книги «Сто порад вчителю»)	2	5
5	<i>Формування літературної компетентності на уроках.</i> (Опрацювати структуру шкільної Програми з української літератури та шкільної програми із зарубіжної літератури)	2	6
6	<i>Методика шкільного аналізу художнього твору. Загальні методи навчання на уроках літератури.</i> (Вказати на особливості вивчення біографії письменника на уроках літератури, з'ясувавши: місце біографічних матеріалів у контексті програми літератури; специфіку вивчення життя літератора на різних етапах літературного розвитку школярів; скласти моделі вивчення біографії письменника учнями різного віку).	3	6
7	<i>Тема 7. Загальні методи навчання на уроках літератури.</i> (Опрацювати відповідний матеріал і вивчити методи та стратегії навчання на уроках літератури).	2	5
8	<i>Тема 8. Література рідного краю на уроках літератури. Уроки позакласного читання.</i> (Запропонувати по два твори крайових письменників на кожен рік навчання у закладах загальної середньої освіти та обґрунтувати вибір).	2	5
9	<i>Тема 9. Урок з літератури в контексті особистісно-орієнтованого навчання.</i> (Виявити знання в застосуванні освітніх технологій на уроках літератури: технологія розвивального навчання, педагогічна технологія «створення ситуації успіху», сугестивна технологія; технологія формування творчої особистості, технологія колективного творчого	2	4

	виховання;технологія навчання як дослідження. Нові інформаційні технології навчання).		
10	<i>Урок формування компетентностей (урок засвоєння нових знань та засвоєння нових умінь і навичок).</i> (Дібрати відповідний матеріал для написання конспекту й проведення уроку формування компетентностей)	2	4
11	<i>Уроки розвитку компетентностей (урок застосування знань, умінь і навичок, урок узагальнення та систематизації знань).</i> (Дібрати відповідний матеріал для написання конспекту й проведення уроку розвитку компетентностей).	2	4
12	<i>Урок перевірки та оцінювання компетентностей (перевірка знань, навичок та умінь)та урок корекції компетентностей (корекція знань, умінь, навичок).</i> (Дібрати відповідний матеріал для написання конспектів й проведення уроку перевірки й оцінювання компетентностей та уроку корекції компетентностей).	2	4
13	<i>Комбінований урок з літератури.</i> (Дібрати відповідний матеріал для написання конспекту й проведення комбінованого уроку).	2	4
14	<i>Розвиток усного та писемного мовлення учнів.</i> (Письмово пояснити такі складові проведення усного і письмового контролю знань учнів: компоненти, функції і види контролю; фронтальне опитування на уроках літератури; контроль усного зв'язного мовлення на уроках літератури; тестування як форма контролю засвоєння матеріалу учнями; самостійні та контрольні перевірені роботи; індивідуальні завдання для учнів: їх оцінювання та введення в контексті уроку).	2	4
15	<i>Позакласна робота з літератури.</i> (Визначити особливості позакласної роботи вчителя в галузі: літературної творчості учнів; організації роботи шкільного літературного музею та проведення літературних екскурсій, походів;збирання фольклору).	2	4
16	<i>Організація самостійної роботи учня. Підсумки.</i> (З'ясувати особливості самостійної роботи учнів в контексті вивчення літератури за такими складовими):формування самостійної індивідуальної навчально-пізнавальної діяльності учня; читання як самостійний процес учня; самостійна робота школяра з підручником; самостійна робота учня з літературознавчими джерелами;самостійний пошук учнем джерел для освоєння матеріалу; перевірка самостійної роботи учня на уроці літератури.)	1	3
	Разом	30	74

6.5. Індивідуальні завдання (у разі потреби)

Написання курсової роботи.

Тематика з методики викладання української літератури та зарубіжної літератури

1. Методичні аспекти вивчення драматургії Неди Неждани в ЗЗСО.
2. Творчість Івана Чендея на уроках позакласного читання.
3. Роман Олександра Гавроша «Капітан Алоїз» на уроках література рідного краю.
4. Особливості жанрово-стильового аналізу «Літопису Самовидця» на уроках української літератури.
5. Мотив подорожей у часі у романі Олександра Гавроша «Капітан Алоїз» у контексті вивчення творчості автора на уроках літератури рідного краю.
6. Жанрово-стильові особливості збірки Сергія Федаки «Яблуко від Єви» у контексті вивчення творчості автора на уроках літератури рідного краю.
7. Специфіка вивчення «Слова о полку Ігоревім» на уроках української літератури.
8. Особливості вивчення біографії письменника на уроках української літератури
9. Байки Григорія Сковороди у шкільному вивченні.
10. Лірика Василя Гренджі-Донського на уроках літератури рідного краю.
11. Вивчення драми-феєрії «Лісова пісня» Лесі Українки в 10 класі.
12. Методика вивчення драми «Бояриня» Лесі Українки в ЗЗСО.
13. Вивчення лірики Ірини Жиленко на уроках позакласного читання.
14. Методика вивчення збірки «Мисливські усмішки» Остапа Вишні на уроках української літератури.
15. Методика вивчення байки як жанру (доробок Левка Боровиковського та Леоніда Глібова).
16. Специфіка вивчення роману Пантелеймона Куліша «Огненний змії» на уроках позакласного читання.
17. Специфіка вивчення роману Володимира Даниленка «Кохання в стилі бароко» на уроках позакласного читання.
18. Аналіз поезики «Поємати» Василя Довговича на уроках літератури рідного краю.
19. Методика вивчення послань Івана Вишенського на уроках української літератури.
20. Повість «Юра Чорний» Юрія Станинця на уроках літератури рідного краю.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

(у разі потреби)

Технічні засоби: сайт електронного навчання УжНУ (<https://e-learn.uzhnu.edu.ua/>), Google Meet.

Обладнання: персональний комп'ютер, мультимедійний проектор.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Ігнатів О. Методика викладання української та зарубіжної літератури в загальноосвітніх навчальних закладах: методичний посібник для студентів філологічного факультету (галузь знань: 01 «Освіта», спеціальність: 014 «Середня освіта», освітній рівень: «бакалаврський»). Ужгород, 2019. 116 с.
2. Петков С. Коломоєць С. Методика викладання літератури. Теорія і практика. Київ, 2023. 216 с.
3. Орлова О. Методика навчання зарубіжної літератури: навчально-методичний посібник. Полтава, 2021. 109 с.
4. Ситченко А. До питання модернізації навчання літератури. Шкільна мовно-літературна освіта: традиції і новаторство. *Матеріали всеукраїнської наукової-практичної конференції (17 травня 2019 року)*. Київ, 2019. С. 354-359.
5. Мельничук Ф. Формування літературознавчої компетентності майбутніх вчителів української мови і літератури у процесі вивчення творів історичного жанру. *Література й історія. Матеріали всеукраїнської наукової конференції*. Запоріжжя, 2022. С. 175-177.

Допоміжна:

1. Пасічник Є. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах. Київ, 2000. 384 с.
2. Токмань Г. Методика навчання української літератури в середній школі. Київ, 2013. 312 с.
3. Штейнбук Ф. Методика викладання зарубіжної літератури у школі: навч. посіб. Тернопіль, 2009. 280 с.
4. Ігнатів С., Туряниця В. Якість роботи вчителя: кваліметричний підхід. Ужгород, 2001. 144 с.
5. Освітні технології: навч.-метод. посіб. / за ред. О.М.Пехоти. Київ 2004. 256 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Концепція «Нова українська школа». URL: <https://www.kmu.gov.ua/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed>
2. ПРОГРАМА «Українська література 10-11 класи. Профільний рівень. URL: <https://docs.google.com/document/d/1Pj71heZx84JgAV-8-8B8L1Bxv3ZrPiI/edit#>
3. Українська література. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 10-11 класи (рівень стандарту). URL: https://docs.google.com/document/d/1qwCd_71kn3VUCekX2VujdVriz2DO_Yf6/edit#
4. Українська література 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/onovlennya-12-2017/na-sajt-ukrayinska-literatura-5-9-z-chervonimdoc-2.pdf>
5. Зарубіжна література 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів. URL: <https://docs.google.com/document/d/1Or1ZoZvq9Qtjgfcvff7yC64VSUsb90xG/edit>
6. Зарубіжна література 10-11 класи. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів (рівень стандарту). URL: https://docs.google.com/document/d/1LPQsAWu0xR58e4Zzd1brYxhuOVSlh_9B/edit
7. Зарубіжна література 10-11 класи. Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Профільний рівень. URL: https://docs.google.com/document/d/1BDQLY5St_29c8x_h26xYRDaf2G-AdapP/edit
8. Нова українська школа: порадник для вчителя. URL: <https://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>
9. Розлади поведінки – коло сім'ї. URL: <https://k-s.org.ua/odd-cd/>
10. Книга-мандрівка. Україна URL: <https://www.youtube.com/@Knyga-mandrivka/videos>
11. Українська література в коміксах. URL: <https://ukrlitcomics.com.ua/#all-works>

12. Інтелект України: Матеріали з української мови та літератури (календарне планування, матеріали до уроків). URL: <https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1HsTS5Pw2PCxr3NW1K-RfUUa9n-9KqVUa>